

Plan van aanpak bewustwording luchtkwaliteit

Versie 11 oktober 2016

Aanleiding

In de periode 2004-2014 heeft de gemeente Maastricht samen met de landelijke en Europese overheden veel maatregelen genomen om de luchtkwaliteit te verbeteren. Uit een evaluatie blijkt dat dit effect heeft gehad: anno 2015 is er geen sprake meer van normoverschrijdingen. Dit niveau willen we als gemeente graag zo vasthouden en waar mogelijk verder verbeteren. Schone lucht draagt immers bij aan een prettig woon- en leefklimaat in onze stad. Met schone lucht leven mensen langer en door vuile lucht kunnen ziektes ontstaan als astma, kanker en COPD.

In het 'Coalitieakkoord 2014 - 2018, 'Wij Maastricht', van 18 april 2014 is opgenomen dat er een plan van aanpak ter bevordering van de bewustwording van de luchtkwaliteit moet worden opgesteld. Dit vraagt om een brede maatschappelijke bewustwording van het feit dat we als stad goede resultaten hebben bereikt, en dat we een nog schonere lucht kunnen krijgen als we met een actieve bijdrage van alle partijen in de stad (overheden, bedrijfsleven, bezoekers en bewoners) nog een extra tandje bijzetten.

Aanpak

In eerste instantie is een evaluatie opgesteld van de maatregelen die zijn getroffen ter verbetering van de luchtkwaliteit tot nu toe. Op basis van deze evaluatie is, zowel in het platform luchtkwaliteit als in de stadsronde van 1 december een brainstormsessie gehouden. In deze sessies is samen gezocht naar maatregelen of acties die ervoor moeten zorgen dat de burgers/bezoekers en bedrijven van Maastricht bewuster worden van de luchtkwaliteit in Maastricht en dat zij zelf actie kunnen ondernemen om de luchtkwaliteit verder te verbeteren. Uitgangspunt van deze sessies was dat deze maatregelen/acties leiden tot gedragsverandering. Uit de twee brainstormsessies zijn twee lijsten gekomen van acties die kunnen worden opgepakt.

Resultaten brainstormsessie Platform luchtkwaliteit 15 oktober 2015

1. Brede campagne jongeren / kinderen
2. Privé meetbuisjes
3. Goed gedrag belonen huidige fietsers en OV-gebruikers
4. Informatieborden bijv. gekoppeld PRIS met luchtkwaliteitsapp van het RIVM
5. Groene luchtzuiverende plantjes campagne

Resultaten brainstormsessie Stadsronde 1 december 2015

1. Stimuleren brommers ruilen voor E-bikes (7 stemmen)
2. Info over uitstoot bij elk voertuig/ elk gedrag / info over effecten (7 stemmen)
3. Info via publieke schermen (7 stemmen)
4. PenR zuidrand (5 stemmen)
5. Smog / vervuilinsalert (5 stemmen)
6. Groene gevels/heester in de stad, meer groen in de tuinen (4 stemmen)
7. Winkeliers niet auto's belonen (gratis uitrijkaart) maar fietsers, voergangers en OV-gebruikers (4 stemmen)
8. Voorlichting educatie via buurtplatforms, veilige buurtenteam / boodschappen op de fiets en in je buurt (4 stemmen)

De resultaten uit de beide brainstormsessies zijn samengevoegd tot één lijst van 10 actiepunten. Daar waar de ideeën uit de stadsronde overlap hadden met de ideeën uit het platform luchtkwaliteit zijn de

ideeën samengevoegd. Daarnaast is actie 4 uit de stadsronde een verkeersmaatregel die niet direct leidt tot bewustwording. Deze is daarom uit de lijst voor het PvA Bewustwording gelaten, maar zal worden meegenomen in het projectplan infrastructuur Maastricht west dat de gemeente Maastricht in een later stadium gereed zal komen en waarin bekeken wordt welke aanvullende (verkeers)maatregelen genomen kunnen worden om de verkeerssituatie en de luchtkwaliteit in de stad verder te verbeteren.

Uit te werken acties:

Op deze manier blijven de volgende 10 acties over die in het Plan van Aanpak Bewustwording luchtkwaliteit verder zullen worden uitgewerkt:

1. Brede campagne jongeren / kinderen.
2. Privé meetbuisjes.
3. Goed gedrag belonen huidige fietsers en OV-gebruikers / Winkeliers niet auto's belonen (gratis uitrijkaart), maar fietsers, voergangers en OV-gebruikers.
4. Informatieborden bijv. gekoppeld PRIS met luchtkwaliteitsapp van het RIVM / Info via publieke schermen.
5. Groene luchtzuiverende plantjes campagne
6. Stimuleren brommers/scooters ruilen voor E-bikes/ verminderen van overlast door brommers en scooters.
7. Info over uitstoot bij elk voertuig/ elk gedrag / info over effecten
8. Smog / vervuiling alert
9. Groene gevels/heester in de stad, meer groen in de tuinen
10. Voorlichting educatie via buurtplatforms, veilige buurtenteam / boodschappen op de fiets en in je buurt

Aandachtspunt vooraf:

Het is van belang de samenhang tussen alle acties te houden. Dit kan met in ieder geval de volgende kenmerken:

- Herkenbaar aan een slogan, logo en/of opmaak dat het om de campagne schone lucht gaat;
- Congruent en consequent, steeds dezelfde boodschap (simpel of ingewikkeld) afgestemd op de doelgroepen en in de tijd;
- Programmatische aanpak waarbij timing, herhaling, afwisseling van beloning en andere prikkels, is afgestemd.

1. Brede campagne jongeren / kinderen

CNME Maastricht en regio neemt deel in het Platform Luchtkwaliteit en is gevraagd om voor de doelgroep schoolgaande kinderen/jongeren een nadere uitwerking te maken van de ideeën die naar voren zijn gevraagd. Ook is CNME gevraagd een peiling te houden onder de scholen om de bereidheid tot deelname te verkennen.

Beschikbaar (les)materiaal

Er is al lesmateriaal beschikbaar, onder andere via GGD Zuid-Limburg. CNME voert de Groene Voetstappen uit waarbij kinderen een week lang te voet of met de fiets naar school gaan en daarbij groene voetstappen verzamelen voor het verkleinen van de ecologische voetafdruk. Luchtkwaliteit speelt daarbij een rol, maar geen hoofdrol.

Het lespakket Luchtverontreiniging is toegankelijk via

http://joaquin.eu/03/MyDocuments/Joaquin_edupack_NL.pdf

Via <http://globe.eduscience.nl/luchtvervuiling> zijn bijbehorende filmpjes e.d. beschikbaar.

Dit pakket is ontwikkeld binnen het JoaQuin project (www.joaquin.eu). Binnen de website van JoaQuin zijn meer interessante dingen. Er is een App genaamd Clean Air Quest, zie

<http://www.joaquin.eu/Online-game/page.aspx/128>

“Clean Air Quest is a game about a young hero helping to improve the air quality in his polluted city. There is a total of 6 missions/games that have to be played to find the cause of the pollution and discover solutions!”

De website <http://www.cleanerairbetterhealth.eu/> (www.schonerelucht.nl) is ook interessant in het kader van bewustwording. Deze is opgezet voor het algemene publiek. Het gaat over luchtverontreiniging, gezondheidseffecten en wat je zelf kan doen .

In de bijlage de flyer over het TRAVEL-onderzoek naar blootstelling aan luchtverontreiniging van verschillende verkeersdeelnemers. Via

http://www.academischewerkplaatsmmk.nl/projecten/afgeronde_projecten/2010/travel is meer informatie te lezen.

Advies CNME inzet lesmateriaal

Het lespakket van JoaQuin sluit aan bij de leerdoelen van de basisscholen, een belangrijke randvoorwaarde voor scholen. Het kost echter relatief veel tijd met vier lessen en daar staat tegenover dat de inhoud weinig inspirerend of onderscheidend is. Er gaat geen prikkel uit voor een leerkracht om af te wijken van het eigen lesmateriaal. CNME adviseert:

- Speel in op lokale omstandigheden, wat speelt er op school en in Maastricht?
- Biedt handelingsperspectief. Scholen en kinderen zijn meer gemotiveerd om deel te nemen als het niet over luchtvervuiling gaat, maar over luchtkwaliteit.

- Spreek jongeren en kinderen aan op de bijdrage die zij persoonlijk en als school kunnen leveren.
- Integreer het materiaal in een structuur in de school zodat het duurzaam gebruikt wordt en niet bij een eenmalige actie blijft.
- Integreer de lesinhoud over luchtkwaliteit in andere materiaal dat al succesvol wordt gebruikt door scholen, om dubbel benaderen en overvoeren van scholen te voorkomen.

Van lespakket naar lesprogramma

CNME adviseert het volgende:

- Maak een programma met diverse momenten, bewustwording is een proces dat niet met een lesmoment of een lespakket van 1 of enkele lessen wordt bereikt;
- Integreer luchtkwaliteit in het bestaande programma waaraan scholen deelnemen: Groene Voetstappen en Boomfeestdag 2017. En biedt een eenvoudig pakket voor scholen die minder willen doen met een compact lespakket Lucht en Leefbaarheid;
- Bied een handelingsperspectief door kinderen zelf een bijdrage te laten leveren aan schone lucht met concrete acties (groen aanplanten, vervoer te voet, etc.) en/of laat kinderen metingen doen. Geef dit een plekje op de website van de gemeente Maastricht;
- Sluit aan bij de Nationale Boomfeestdag 2017. Deze vindt plaats op de Groene Loper. Er is een directe link met luchtkwaliteit: het autoverkeer dat ondergronds gaat, het park dat bovengronds wordt gemaakt. Normaal bestaat de educatieve activiteit rond de jaarlijkse boomfeestdag uit: een les op school over het belang van bomen, ook over schone lucht en een boomplantactie met leerlingen. Dit kan in 2016 uitgebreid worden met een samenwerking van Euregionale scholen (het is ook een jubileum van de twintigste Europese Boomfeestdag en de 60^e Nationale Boomfeestdag).
- De bedoeling is dan om een educatief programma op te zetten en uit te voeren en een aantal zaken te integreren tot een programma voor meerdere doelgroepen (basisonderwijs en voortgezet onderwijs), met meer inhoudelijk accent op luchtkwaliteit en ook een activiteitenprogramma dat op de boomfeestdag uitgerold kan worden. Scholieren presenteren eindwerken en resultaten van de projectweek, dit kan onderdeel uitmaken van het randprogramma van de boomfeestdag.

Een korte blik op bewustwording bij jongeren

Jongeren zijn een lastige doelgroep om te motiveren en te bereiken. In de Projectopdracht Luchtkwaliteit zijn een tweetal onderzoeksvragen gedefinieerd:

1. Welke maatregelen zouden we als stad kunnen nemen om de luchtkwaliteit verder te verbeteren?
2. Welke maatregelen zouden we als stad kunnen nemen om de leefbaarheid en/of de luchtkwaliteit specifiek in de binnenstad te vergroten?

Betrek jongeren in het maatschappelijk debat hierover en/of in de uitvoering van de maatregelen die worden genomen.

Op basis van bovenstaande heeft CNME een offerte opgesteld voor 2017. De offerte treft u aan in bijlage 1. In de offerte zijn de kosten opgenomen voor de algemene coördinatie, het opzetten van een luchtfiets waarmee actief naar evenementen en scholen wordt gegaan en het ontwikkelen van een lespakket voor basisschoolkinderen (groep 7 en 8). Verder wordt aansluiting gezocht bij de boomfeestdag en andere landelijke evenementen die duurzaamheid en luchtkwaliteit betreffen en die al in het reguliere onderwijspakket aanwezig zijn.

De kosten voor dit onderdeel bedragen € 23.890,-.

2. Privé meetbuisjes

In de stad wordt op 44 locaties met diffusiebuisjes het gehalte aan stikstofdioxide in de lucht gemeten. Dit gebeurt vooral langs wegen. Voorstel is om buisjes beschikbaar te stellen aan Maastrichtenaren die ze op kunnen hangen op de plekken waar ze veel buiten verblijven (bijv. hun tuin, waar ze sporten, wandelen met de hond of waar ze fietsen). Doel hiervan is dat de burgers zich bewust worden van de luchtkwaliteit in hun leefomgeving en daar dan ook naar gaan handelen door bijvoorbeeld vaker de auto te laten staan, maar ook de cv een graadje lager te zetten of geen gebruik te maken van openhaard of vuurkorf.

Wat zijn de mogelijkheden?

Maastrichtenaren kunnen zelf de NO₂ concentratie in de buitenlucht meten. De meetresultaten worden via website www.luchtmeetnet-maastricht.nl op een kaart zichtbaar gemaakt. Het zelf meten van de luchtkwaliteit kan eventueel gecombineerd met een project uit het lesprogramma van het CNME voor de basisscholen.

Het voorstel is om het project 1 (kalender)jaar te laten duren (13 periodes van 4 weken) voor maximaal 60 meetlocaties. Er zal gebruik gemaakt worden van hetzelfde type buisjes zoals nu al in Maastricht gebruikt wordt. In verband met de kosten wordt er wel een eenvoudigere houder (zonder afdakje) gebruikt. Deze houders voldoen aan de eisen en worden standaard meegeleverd door de leverancier van de meetbuisjes.

Het heeft de voorkeur om het project van januari tot en met december (dus 1 kalenderjaar) te laten lopen. De luchtkwaliteitberekeningen en rapportages vinden namelijk ook per kalenderjaar plaats. Het vergroot daarom de bruikbaarheid van de metingen door deze samen te laten vallen met de rekenperiodes. Start van de metingen zal dan ook in januari 2017 plaatsvinden.

Hoe verder organiseren?

Het voorstel is om via een communicatietraject kenbaar te maken dat er een mogelijkheid is om als Maastrichtenaar de luchtkwaliteit van je eigen leefomgeving te kunnen meten. Om de 60 meetlocatie zoveel mogelijk (homogeen) te verdelen is het voorstel om Maastricht in 4 kwadranten op te delen. Per kwadrant zijn maximaal 15 meetlocaties beschikbaar. De meetlocaties moeten in de openbare ruimte gelegen zijn, zodat deze door de gemeente of de provincie bereikbaar en controleerbaar zijn.

Men kan inschrijven voor het uitvoeren van metingen in een bepaald kwadrant. Bij te veel inschrijvingen krijgen scholen en andere maatschappelijke instellingen voorrang waarna voor de resterende buisjes wordt uitgegaan van datum en tijdstip van aanvraag.

Bij de inschrijving moet een foto en omschrijving zitten van de locatie waar het buisje zal worden opgehangen. Tevens is een motivering waarom wordt meegedaan wenselijk in verband met toekomstige communicatie over het project.

Voor de meetpuntbeheerders (de mensen die de buisjes thuis ophangen) wordt een handleiding gemaakt die ongeveer gelijk is aan de handleiding die door milieudefensie wordt gehanteerd (zie bijlage 2).

Conform deze handleiding dient men ieder 4 weken de buisjes te wisselen. Op een formulier dienen de meetpuntbeheerders hun contactgegevens, de plek waar de buisjes zijn opgehangen, het wisseltijdstip en het nummer van de buisjes te vermelden. Deze gegevens moeten vervolgens bij de wissel van de buisjes meegenomen naar het gemeentehuis. Waar zij een nieuw formulier en nieuwe buisjes krijgen uitgereikt. De planning van de wisselmomenten zal vooraf voor het gehele jaar bekend zijn zodat het goed planbaar is voor de deelnemers en vervanging bij vakanties tijdig kan worden geregeld.

Distributie buisjes, mogelijkheden:

Het huidige voorstel is om de buisjes uit te reiken bij de gemeente of de provincie. Bijvoorbeeld op de dag van de wissel tussen 16:00 en 19:00 uur. Het voordeel van deze aanpak is dat er bij eventuele vragen de meetpuntbeheerder (beheerder) direct contact kan hebben met de gemeente. De beheerder haalt de buisjes weg bij de locatie, neemt deze buisjes mee naar de gemeente en neemt de nieuwe buisjes weer mee terug naar huis om deze dan direct weer op te hangen. Bij de gemeente/provincie worden de buisjes vervolgens gekoeld opgeslagen totdat deze de volgende dag verstuurd kunnen worden voor analyse.

Met deze aanpak moet de meetpuntbeheerder om de 4 weken de buisjes uit de houder halen, naar het gemeentehuis om de buisjes om te wisselen voor lege buisjes en vervolgens thuis de buisjes weer ophangen. Aangezien de wisseldag niet flexibel is en de meetpuntbeheerders de buisjes zelf moeten ophalen is er een risico op tussentijds afhaken of een gemiste periode waarin buisjes niet gebruikt worden. Een ander nadeel is dat het in de winter donker is als de buisjes weer opgehangen dienen te worden.

Door het ophangen van de buisjes in de openbare ruimte kunnen niet afgehaalde buisjes eventueel diezelfde avond of de dag daarna door gemeente of provincie opgehangen worden. Waardoor het risico van afhaken wordt gecompenseerd. Deze kosten zijn niet meegenomen in de huidige begroting.

Bij de start van de campagne worden ook de houders (en tyraps) uitgereikt. De houder zal voorzien worden van een sticker met daarop een telefoonnummer van de gemeente en het internetadres van de website waarop de meetresultaten te zien zijn. Bij de laatste meetperiode dienen deze houders weer ingeleverd te worden. De meetbeheerders betalen een borg voor deze houders die zij na inlevering retour krijgen.

Aantal buisjes per meetpunt:

Per meetpunt zullen 2 buisjes per periode worden opgehangen. Dit verhoogt de betrouwbaarheid van de metingen ten opzichte van het ophangen van maar 1 meetbuisje.

Communicatie meetresultaten:

Gezien het doel van een grotere bewustwording is het voorstel om de meetresultaten op de bestaande website (www.luchtmeetnet-maastricht.nl) zetten. Het gebruik van de website met de meetresultaten van alle deelnemers zal mogelijk ook meehelpen om de deelnemers gemotiveerd en betrokken te houden.

Op de website zal de huidige kaart met meetresultaten voorzien worden van 3 “lagen ” die door het aanklikken van drie knoppen op te roepen zijn:

-laag 1 de huidige kaart met voor Maastricht de 44 meetpunten van de buisjes dit wordt de standaard kaart waarmee de website opstart. “gemeentelijke meetpunten”

-laag 2 een kaart met de meetresultaten van de nieuwe buisjes op de door de meetpuntbeheerders gekozen locaties “privé meetpunten”

-laag 3 “alles” een kaart waar zowel de kaart van laag 1 als die van laag 2 op staat.

Op iedere laag blijft de functionaliteit voor de specifieke laag hetzelfde als hij nu ook op de website aanwezig is. Alleen moeten de meetlocaties in de kolom links niet meer op meetpunt nummer maar op alfabetische volgorde gezet worden.

Wat zijn eventuele risico's?

Een risico is het op tijd retourneren en weer ophangen van buisjes. In verband met de analyse nauwkeurigheid is het noodzakelijk dat de meetbuisjes opgehangen en geanalyseerd worden op dezelfde dagen als de buisjes binnen het huidige meetnet. Dit ivm de kalibratie van de meetgegevens aan het eind van het meetjaar.

Om te voorkomen dat vergeten wordt dat de buisjes opgehaald moeten worden kan er

- ⇒ Een paar dagen voorafgaand een mail en op de dag van de wissel een sms en/of mail verstuurd worden ter herinnering.
- ⇒ Verder dienen de meetpuntbeheerders gestimuleerd te worden om tijdens de vakantie familie, kennissen of burens de buisjes te laten wisselen. Dit kan eenvoudig gedaan worden door de jaarplanning aan het begin van het project kenbaar te maken.
- ⇒ Door het ophangen van de buisjes in de openbare ruimte kunnen niet afgehaalde buisjes eventueel diezelfde avond of de dag daarna door gemeente of provincie opgehangen worden. Waardoor het risico van afhaken wordt gecompenseerd. Deze kosten zijn niet meegenomen in de huidige begroting.

Wat zijn de kosten?

Naast de daadwerkelijke kosten van de buisjes zijn er ook kosten voor de website, het verwerken van de resultaten en overige administratie.

In de onderstaande kostenberekening wordt er vanuit gegaan dat de distributie van de buisjes door de gemeente Maastricht wordt uitgevoerd. Deze kosten zijn dan ook niet meegenomen in de onderstaande begroting.

Buisjes 1 jaar	locaties	aantal buisjes	ronden per jaar	aantal	kostprijs	totaal (€)
Privé buisjes	60	2	13	1560	6,60	10296,00
Verzenden naar laboratorium	1	2	13	26	10,00	260,00
Website aanpassen						900,00
Sticker	60				5,00	300,00
Onvoorzien						600,00
						+ -----
						12356,00
Personeels uitgaven	aantal uren		ronden per jaar		kostprijs	
Aanpassen website	1		1		65,00	65,00
Verwerken gegevens	1,5		13		65,00	1267,50
Extra tijd nodig voor rapportage	4		1		65,00	260,00
inclusief verwerken gegevens						
						+ -----
						1527,50
						+ -----
Totaal						13883,50

Ter info: Bij campagne Milieudefensie kostte een meetpunt € 455,- per jaar bij gebruik van 2 buisjes exclusief rapportage.

In de bovenstaande kostenopgaven zijn de buisjeshouders niet meegenomen. De firma Blauw stelt de houder bij een jaar meten gratis ter beschikking mits 95% van de houders retour wordt gestuurd.

Indien dit niet het geval is bedragen de kosten voor de houders €

Vanwege deze houder en de buisjes maar ook om meer binding met het project te krijgen en zoveel mogelijk gemotiveerde mensen aan te trekken voor het project is het voorstel om per meetpunt €35,- borg te vragen (€25,- voor de houder en €10,- voor de buisjes). Dit bedrag krijgen de meetpuntbeheerders retour na afronding van het project en inlevering van de houder.

3. Goed gedrag belonen huidige fietsers en OV-gebruikers / Winkeliers niet auto's belonen (gratis uitrijkaart) maar fietsers, voergangers en OV-gebruikers.

Doel

Mensen die met de bus of de fiets komen, belonen voor hun gedrag. Dit kan op verschillende manieren.

Complimentjes en kleine presentjes uitdelen. Laten zien dat je het gewenste gedrag waardeert.

Bijvoorbeeld:

- Fietstassen of zadelhoesjes bij fietsenstallingen,
- iets lekkers voor wachtende mensen bij de bus.
- Etc.

Joint promotion

Winkeliers belonen klanten die lopend op de fiets of met de bus naar de stad komen. En dus afstappen van het gartis verstrekken van een parkeerkaart aan automobilisten die hun boodschappen hebben gedaan. Er is onderzoek noodzakelijk naar de mogelijkheid om de ondernemers te bewegen aan deze acties deel te gaan nemen. Is er een inschatting mogelijk van de economische effecten voor ondernemers?

Beloningsprogramma

Binnen Maastricht Bereikbaar wordt op dit moment gewerkt aan een grootschalig beloningsprogramma om het gebruik van de fiets, OV en parkeren op afstand te stimuleren en te bestendigen. Hiervoor is een combinatie voorzien van materieel belonen in de vorm van een financiële beloning en een duurzaam spaarsysteem (wat op termijn bijvoorbeeld in samenwerking met lokale ondernemers en werkgevers in stand kan worden gehouden) en immaterieel belonen waarmee vooral wordt ingespeeld op de intrinsieke motivatie van reizigers om vaker en blijvend het gewenste gedrag te vertonen. Bijvoorbeeld door toepassing van feedback en sociale bewijskracht.

Op dit moment is het beloningsprogramma gericht op drie doelgroepen:

- Werknemers van convenantpartners Maastricht Bereikbaar in Zuid Limburg: stimuleren om vaker de fiets, e-bike, OV of parkeerlocaties op afstand te gebruiken en dit effect ook na 2017 te bestendigen door in te spelen op intrinsieke motivatie. Zowel gericht op nieuwe als op **bestaande fietsers en OV'ers**.
- Automobilisten Maaskruisend Verkeer: overstap naar fiets, e-bike, OV, en parkeren op afstand stimuleren. Vooral gericht op het realiseren van spitsmijdingen i.v.m. werkzaamheden Noorderbrug. Doelstelling is 1.000 dagelijkse spitsmijdingen. Daarvoor moeten we minimaal 1.500 automobilisten stimuleren de overstap te maken. We gaan deelnemers werven door kentekenregistratie.
- Studenten: vooral gericht op OV-spitsmijden. Dus in plaats van in het OV in de spits met de fiets naar de onderwijsinstelling.

Dit programma start in mei 2016 (gunning staat gepland begin april) en loopt door tot ten minste 31 december 2017, met optie tot verlenging. Verwachting is dat er circa 3.000 reizigers aan het programma gaan deelnemen. Het gedrag van deelnemers wordt zeer nauwkeurig gemeten en geëvalueerd.

Uiteraard draagt dit bereikbaarheidsprogramma ook direct bij aan de luchtkwaliteit.

Aanvullend op het programma kan een berekening worden gemaakt om in beeld te brengen wat de winst voor de luchtkwaliteit is wanneer het programma wordt uitgevoerd, zodat dit mee kan worden genomen in de communicatie over dit onderwerp.

Op dit moment is er in het beloningsprogramma geen ruimte voor opschaling en verbreding (bijvoorbeeld van doel en/of doelgroep). Met Maastricht Bereikbaar kan nader worden verkend in hoeverre de doelstellingen van dit plan van aanpak Bewustwording complementair zijn met het beloningsprogramma en of hierbij kan worden aangesloten.

4. Informatieborden voor luchtkwaliteit bijv. gekoppeld PRIS met luchtkwaliteitsapp van het RIVM / Info via publieke schermen.

Op de huidige PRIS-borden wordt korte informatie verstrekt over bijvoorbeeld wegwerkzaamheden in de stad. Deze informatie geldt als een attendering die doorverwijst naar de website van Maastricht Bereikbaar. Op korte termijn is het mogelijk een korte tekst op te nemen (bijv. Luchtkwaliteit Maastricht >check app mijn luchtkwaliteit). Dit betreft echter maar een beperkt aantal tekens.

Tot nu toe bleek het niet mogelijk om externe triggers de applicatie te laten aan sturen. Dit houdt in dat het niet mogelijk is om dagelijks de informatie (luchtkwaliteit goed / matig / slecht) uit de luchtkwaliteitsapp van het RIVM op de borden te vermelden. De ontwikkelingen hiervan worden gevolgd en wanneer de mogelijkheden er wel zijn zal bekeken worden of dit kan worden toegepast.

Verder bekijken we of de informatie uit de app een plek kan krijgen op via www.maastrichtbereikbaar.nl en via www.thuisinmaastricht.nl. Dit heeft reeds plaatsgevonden maar zal periodiek herhaald moeten worden.

Informatie verstrekken via publieke schermen

Het betreft hier borden gekoppeld aan de bestaande meetstations. In overleg met projectbureau A2 wordt onderzocht of het mogelijk is om bij de twee meetstations bij de tunnelmonden informatie borden te plaatsen met de actuele gemeten waarden. Of dit mogelijk is hangt af van de eindinrichting van de omgeving, maar ook van de eisen die gesteld worden aan de borden die langs de A2 gesitueerd gaan worden. Op korte termijn is hier nog geen duidelijkheid over te geven.

5. Groene luchtzuiverende plantjes campagne

Het voorstel is om een campagne voor luchtzuiverende plantjes te koppelen aan Operatie Steenbreek. Het doel van Operatie Steenbreek is om de burgers te enthousiasmeren hun tuin te vergroenen. De negatieve gevolgen van versterking worden daarbij onder de aandacht gebracht. Denk hierbij aan de afbreuk van de biodiversiteit en aan klimaatverandering. Minder groen in de tuin betekent minder vogels, insecten en andere dieren.

In het project wordt summier melding gemaakt van de invloed van groen op de luchtkwaliteit. Dit kan mogelijk worden uitgebreid en ondersteund worden met een lijst met planten waarvan bekend is dat zij een effect hebben op de luchtkwaliteit. Het betreft hier dan vooral planten met een behaard blad waarvan bekend is dat deze fijn stof beter vasthouden dan beplanting met glad blad.

Verder kan er een koppeling plaatsvinden met Frontamoer. Het projectvoorstel voor Frontamoer is ingediend bij de prijsvraag Stadsgoud en heeft daar de hoofdprijs van 35.000 euro gewonnen. Doel van het project is de leefbaarheid in Belvédère Maastricht verbeteren en het Frontenpark met de buurten te verbinden door het aanleggen van (tijdelijke) verticale groenstructuren en het laten begroeien van muren en gebouwen. Wanneer bij deze beplanting in de plantenkeuze rekening wordt gehouden met luchtzuiverende planten zou dit een extra winst kunnen zijn. Hiervoor kan dezelfde plantenlijst gebruikt worden als bij operatie Steenbreek.

Met de uitvoering van deze actie zijn geen extra kosten gemoeid.

6. Stimuleren brommers ruilen voor E-bikes of elektrische scooters / verminderen van overlast door brommers en scooters.

Uit een onderzoek van I&O Research in opdracht van Milieudefensie blijkt dat 'oude' scooters en brommers in de stad een grote bron van ergernis zijn. Scooters maken herrie en vervuilen lokaal de lucht zeer ernstig. Fietsers ademen de ernstig vervuilde lucht direct in als ze achter een dergelijke brommer of scooter rijden of staan. Uit het onderzoek blijkt dat een ruime meerderheid van de ondervraagden voorstander van een verplichte jaarlijkse keuring op illegaal opvoeren (81%) en uitstoot (76%) is. Een groot deel van de bevolking ergert zich aan rijgedrag, herrie en stank van scooters en brommers.

Milieuzone en sloopregeling

Onderzocht kan worden of het mogelijk is een milieuzone voor brommers en scooters in te voeren in de (binnen)stad. Aangezien het een verkeersmaatregel betreft en geen bewustwordingsmaatregel zal deze maatregel worden meegenomen in het actieplan luchtkwaliteit.

Een optie is ook om in combinatie met de milieuzone een sloopregeling voor benzine brommers en scooters te ontwikkelen.

Transitie brommer/scooter naar e-bike

Daarnaast kan gestart worden met een actie om opgevoerde scooters en de grootste vervuilers van de weg te halen en het elektrisch rijden te stimuleren.

Maastricht Bereikbaar (MB) is afgelopen jaren succesvol geweest met het verleiden van doelgroepen reizigers (werknemers, bezoekers, studenten) om de overstap te maken naar fiets, e-bike, OV en parkeren op afstand. MB ziet zondermeer kansen om dit effect verder uit te bouwen, waarbij ook sprake is van een direct relatie met het thema luchtkwaliteit. De primaire doelstelling (minder auto's in de spits) zorgt immers ook voor minder uitstoot.

Beter Benutten Maastricht Bereikbaar loopt nog tot en met 2017. Het Ministerie van I&M heeft zichzelf en de regio's als doel gesteld om de effecten van het Beter Benutten programma te verankeren en verduurzamen. In 2017 moeten concrete stappen worden gezet om dit te realiseren.

Naast het bestendigen van positieve gedragseffecten bij o.a. reizigers en werkgevers, is het ook van belang zorg te dragen voor beleidsmatige verankering. Vanuit fietsstimulering wordt dit bijvoorbeeld gedaan door een nadrukkelijke koppeling te leggen met het fietsbeleid van provincie en gemeente Maastricht. Onlangs heeft het college opdracht gegeven om in 2017 te komen tot een nieuw gemeentelijk fietsplan. Een integraal plan dat niet alleen gaat over routes, infra en voorzieningen, maar vooral ook over stimulering en de positieve effecten daarvan op bereikbaarheid, milieu en economie. MB wil van fietsen de sociale norm maken. Hier ligt dus een enorme kans als het gaat om de verankering van de fietstimuleringsopgave van MB. Maar ook de relatie met luchtkwaliteit is snel gelegd en kansrijk.

Verder uitwerking en mogelijkheden dienen met Maastricht Bereikbaar te worden verkend. Op basis daarvan is het mogelijk een inschatting te maken van de kosten.

7. Info over uitstoot bij elk voertuig/ elk gedrag / info over effecten

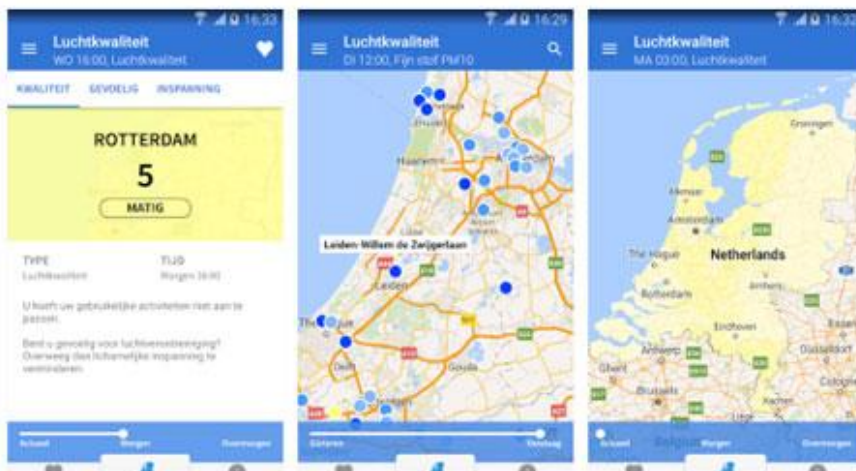
Bij Maastricht Bereikbaar en bij campagnes over duurzaamheid worden de effecten van maatregelen al uitgedrukt in vermindering uitstoot van CO₂. Nagaan of het ook mogelijk is hierbij een koppeling te maken met vermindering in uitstoot van fijn stof en NO₂. De uitdaging zit in het monitoren en meten van acties en gedrag. Wat doet een rit op de fiets bijvoorbeeld voor de luchtkwaliteit in tegenstelling tot een rit met de auto?

8. Smog / vervuiling alert

Op de website van de provincie is het mogelijk je aan te melden voor een smogalerts service www.luchtmeetnet-limburg.nl. Na aanmelding voor het smog-alert krijgt je automatisch bericht als er een voorspelling voor een smog-episode is. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de gegevens van het RIVM, maar de melding wordt al gedaan bij de lagere Belgische grenswaarden.

Mede omdat de Provincie heeft deelgenomen aan de ontwikkeling van de nieuwste versie van de app van o.a. het RIVM, worden de grenswaarden zoals die van toepassing zijn in België voor smog veroorzaakt door fijnstof, gebruikt in deze app. Hierdoor is, door de betere toegankelijkheid van de app, de toegevoegde waarde van de smogalerts service veel kleiner geworden. Daarom zal geen energie worden gestoken in het bekend maken van de SMOGalerts service maar zal de RIVM-app als uitgangspunt voor de communicatie gekozen worden.

9. Groene gevels/heester in de stad, meer groen in de tuinen

Zoeken naar een combinatie met operatie steenbreek en frontamoer in combinatie met actie 5.

10. Voorlichting educatie via buurtnetwerken, veilige buurtenteam, zoals bijv. boodschappen op de fiets en in je buurt, gebruik van houtkachels en openhaarden.

Thuis in Maastricht is een medium waarmee we (potentiële) bewoners van de stad Maastricht een thuisgevoel willen geven. Het is een community of gemeenschap waar kennis en initiatieven worden uitgewisseld, gesprekken worden gevoerd, ideeën worden gelanceerd en bewoners een podium krijgen. Het zet mensen in beweging het roer in handen te nemen om zodoende zelf een invulling te geven aan dat thuisgevoel. Alleen, met buurtbewoners, wijkprofessionals of met hulp van de gemeente.

→ thuis in maastricht

Ontdek de buurten

Iedere buurt heeft op Thuis in Maastricht een eigen pagina. Hier wordt zoveel mogelijk informatie over de buurt samengebracht.

Thuis in Maastricht is de plek waar je Maastricht en haar buurten leert kennen. Bewoners kunnen hier informatie halen en delen. De buurtpagina's zijn bewust nog niet af. Ze zullen groeien door de inbreng van bewoners en mensen die in de buurten werken. Ga direct naar jouw buurt via de kaart of het menu.

Verdiep je in thema's

Via de themapagina's van Thuis in Maastricht vind je stadsbrede actualiteiten toegespitst op één onderwerp.

Wat gebeurt er in de stad op het gebied van duurzaamheid? Welke samenwerkingsinitiatieven zijn er? Wat zijn de laatste ontwikkelingen op het gebied van veiligheid? En hoe kan ik mijn woongenot verbeteren? Verdiep je via de themapagina's.

Dit zijn de thema's:

Door de site te blijven gebruiken, gaat u akkoord met het gebruik van cookies, meer informatie

www.ThuisinMaastricht.nl

Via het bijbehorende digitale platform Thuis in Maastricht worden mensen geïnformeerd over het wonen en leven in Maastricht en bovenal geënthousiasmeerd om een eigen bijdrage te leveren aan het thuisgevoel. Thuis in Maastricht beschrijft het Maastricht zoals het echt is. Geen verkooppraat, maar realiteitszin. Er wordt de taal gesproken van de burger. Portretten van wijkbewoners geven een inkijkje in de diverse Maastrichtse levens. De wijk komt er tot leven doordat initiatieven, groot en klein, er een podium krijgen. Thuis in Maastricht vormt geen concurrent van bestaande websites en initiatieven, maar legt juist de verbinding tussen al die zaken die van invloed zijn op het thuisgevoel. Van initiatieven op het gebied van participatie en groen in de wijk tot projecten die de veiligheid bevorderen.

Potentiële nieuwe bewoners krijgen een authentiek en geloofwaardig beeld van hoe het is om te wonen en leven in Maastricht en de diverse wijken en buurten. Zodoende kunnen zij een weloverwogen keuze maken over waar zij zich echt bij thuis voelen. Ditzelfde geldt voor bestaande

bewoners. Zij worden bevestigd in hun keuze voor Maastricht, eventueel gestimuleerd binnen Maastricht te verhuizen en aangezet een steentje bij te dragen.

Thuis in Maastricht wordt geïnitieerd door de gemeente Maastricht, maar is bovenal een platform voor elke inwoner van de stad. Zij bepaalt mede de inhoud en het succes ervan.

Duurzaamheid is een apart thema op deze website met verhalen, voorbeelden en informatie. Onder het thema duurzaamheid vallen de volgende beleidsvelden: energie, lucht, water, afval en groen. Op dit moment is gestart met een proef om Thuis in Maastricht (met daaraan gekoppeld facebook, BUM, Venster en de nieuwsbrief) actief in te zetten voor communicatie over luchtkwaliteit. Na een jaar wordt bekeken of deze manier van communiceren over luchtkwaliteit effect heeft gehad en wordt voortgezet.

De kosten voor luchtkwaliteit bedragen voor dit eerste jaar € 8.500,-. Hiervoor worden de volgende taken uitgevoerd:

- berichten redigeren en plaatsen die door de gemeente over luchtkwaliteit worden gemaakt;
- berichten schrijven over actuele onderwerpen die binnen het thema luchtkwaliteit stadsbreed spelen;
- Het maken van portretten van mensen die zich professioneel of vrijwillig bezighouden met luchtkwaliteit;
- links naar relevante websites of apps te plaatsen;
- De actuele berichten en portretten delen op de Facebookpagina van Duurzaam Maastricht.

Bijlage 1 offerte Campagne Bewustwording Schone lucht jongeren.

Bijlage 2

Handleiding gebruik meetbuisjes Milieudéfensie